

тво и съпротивата срещу него в юношкия епос, преселенията и др., те са израз на ясно проявено съзнание за историческа и културна принадлежност.⁵ Със завидно постоянство българите в Бесарабия продължават да възпяват подвизите на хайдуги и войводи от действителността в поробена България, мрачни картини на чуждото владичество и преселението в далечни от родината земи, радостта от освобождаването на отечеството. С оглед на съдържащата се в тях етнокултурна и историческа информация, особено внимание предизвикват хайдушките песни. В тях се е запазила и не претърпява никакво развитие само онази част от мотивите и вариантите им, които обективно съществуват в историческото битие до акта на напускането на българските земи. Разбира се, в процеса на "преселението" на фолклорни мотиви има динамика, настъпват и някои изменения в сравнение с образци от вътрешността на България - сливания на стихове, допълнения, появяват се нови сюжети предимно от бита и пр.⁶

Народната песен неизменно присъства в календарно-семеините ритуали на българското - предимно селско население в Бесарабия. Тъкмо обстоятелството, че в продължение на повече от столетие преобладаващата част от бесарабските българи живеят в затворена селска общност с вътрешни социални контакти и бракове, благоприятства устойчивостта на присъщия за тази общност ритуал като стил на живот. Неслучайно празнично-обредната система, покриваща целия годишен календар, е обект на доста изследвания.⁷ С присъщата им упоритост българите празнуват обявените през втората половина на XX в. от руските власти като езически Бъдни вечер, Коледа, Лазаров ден, Сирни заговезни /масленица/ наред с други именни дни, пролетни, сватбени обреди и обичаи. От отделни и по-обобщаващи материали е видно, че всъщност родната песен съпътства целия житейски цикъл на поколения - раждане, сватба, смърт. И на практика, освен езика, се превръща във важен фактор за запазването на българската традиционна култура и самосъзнание. Наред с бегло засягани в книжнината въпроси - например за библейските и апокрифни представи, отразени в устното народно творчество въобще, определено значение имат и недостатъчно изследваните досега и разказвани в бесарабските селища български народни приказки, митове, легенди населявани с юнаци и лами, хубавици и змейове, самодиви, в които винаги разумът, трудолюбието, доброто, смелостта побеждават злото и грозното.⁸

Впрочем, в много случаи, устното народно творчество е в тясна връзка с друга страна от народното изкуство - музика и танци, които са неразделна част от спазваната ритуална система от българската общност. Малко са празниците и събитията, в които да не се включват народните инструменти - кавал, гайда, гъдулка, тамбура, под чиито звуци да не се пее и играе. Изследвайки народната инструментална музика на българите в Бесарабия и Таврия, както и общите ѝ черти и различия с добруджанската, специалисти⁹ стигат до извода, че стилът на народната песен е "чист български" като изпълнение и музикално-поетични белези, независимо от някои различия с аналози в България, което се забелязва и в посочени по-горе заключения за устното поетическо творчество. За съжаление танцовото изкуство